

Titel: on Uldall, [Uldall] 036-0040

Citation: "on Uldall, [Uldall] 036-0040", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_036-shoot-workidacc-1992_0005_036_Uldall_0040/facsimile.pdf (tilgået 04. december 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Paul Diderichsen:

Hjelslevs levnet 1958

[17/2 58]

~~xxxx~~ Hans Jørgen Uldall kom ind i 2.klassesæde jeg selv var i 3.4, men vi blev hurtigt venner på tværs af det skarpe klasseeskel. Han var på mange punkter tidligere udviklet end vi andre og havde en sensibilitet, dækket af ironi og humor, som næppe vurderedes efter fortjeneste af de toneangivende fodboldspillere. Han korresponderede med en veritabel digter om sin læsning af nyere lyrik, og lød henkastede sarkasiske eller frivole bemærkninger lod ane en byronsk splittet sjæl i denne lille jyde med den x sydlandske lyd. Når man nu lader hans ejendommelige stemme klinge for sit øre hører man alle tonerne fra Blichers digtning; Jydens tilforlædelighed og skepsis, taterens fædendivoldskhed og den engelske romans forfinede sentimentalitet.

Som ung stødte imponerede han sine kammerater med et overlegent polemisk indlæg i en diskussion om udtalen af det danske r, og vi fandt det ganske i sin orden at denne vilde fugl tidligt søgte ud i en større verden for at prøve sit vingefang og søge ny erkendelse.

Også på sine lærere gjorde han et stærkt indtryk. Den berømte engelske fonetiker Daniel Jones omtalte ham gerne som sin mest begavede elev, og da jeg første gang hørte ~~ham~~ diskutere fonetik med Otto Jespersen lod den store sprogforsker lig til at være lige så imponeret som ~~den jyske student~~ ^{Hans Jørgen} ~~xxxx~~ var imponeret.

hans elev

Snart blev også Verdensbyen London for trang for Hans Jørgens eventyrlyst, og han rejste til Amerika, hvor han tilbragte et års tid hos en uddøende indianerstamme for at studere dens sprog og kultur. Han vandt hurtigt sine meddeles tillid ved sin ubundethed af civilisationens fordomme og sin umiddelbare forståelse af al ægte og ejendommeligt menneskelighed. ~~xxxx~~ ^{han} ~~xxxx~~ Måske hans væsen udfoldede sine fineste blomster ^{han} med fantasi og humor berettede om sine venner fra de fjerne skove.

Den afgrænsede begivenhed i Hans Jørgens videnskabelige liv var hans møde med den nogle år ældre danske sprogforsker Louis Hjelmslev, der i 1930'erne udarbejdede en ny teori og metode til sproganalyse

K

1. FEB. 1936

Også som videnskabsmand var H.J. lidt af en eventyrer og bonhøne .
Han elskede at gå på opdagelse i nye egne af Åndens verden, og det mere
end ham at give sine ideer paradoksale udtryk som chokerede autoriteter
som Fernittengryn. Mindst af alt følte han sig bundet af sine egne
resultater; det var ham en svær at kassere nøjsommeligt udarbejdede
definitioner ^{af sig selv for} og begynde forfra på en endnu dristigere
tankebygning. Det var hverken resultatet, prestigen eller karrieren
som interesserede ham; ~~han var kun interesseret i~~ ^{han} havde, som Johannes Ewald, et "kilderkart Hjerte" ^h ~~der~~ ^h ~~ikke~~ ^h ~~gik~~ ^h ~~mod~~ ^h ~~den~~ ^h ~~sit~~ ^h ~~der~~ ^h ~~ryster~~ ^h ~~nerve~~ ^h ~~systemet~~ ^h ~~når~~ ^h ~~en~~ ^h ~~ny~~ ^h ~~tanke~~ ^h ~~der~~ ^h ~~skaber~~ ^h ~~ny~~ ^h ~~orden~~ ^h ~~og~~ ^h ~~ikke~~ ^h ~~sammenhang~~.

Den afgørende begivenhed i Hans Jørgens videnskabelige liv
blev det år med den nogle år ældre sprogforsker
Louis Hjelmslev, der i 1930'erne udarbejdede en ny teori og metode til
som ved et system af formal definitioner og opera-
tionsregler skulle gøre sprogvidenskaben til en eksakt videnskab .
H.J. var den første der fuldt ud forstod denne teori, og han satte
sig på at tilegne sig den og arbejde med på dens videre udvikling.
Gennem nattelange samtaler drøftede han og Hjelmslev
sprogvidenskabens mest fundamentale og subtile problemer, og dette sam-
spil mellem to højt begavede og dybt forskellige ånder blev i lige gr-
grad frugtbar for dem begge.
Nu da dette samarbejde ^{er} ~~for~~ ^{er} ~~forbi~~, forstår man måske
først rigtig hvor skæbningsvangert det var for sprogvidenskaben at det
af ydre omstændigheder
blev afbrudt/netop som det skulle ~~gælde~~ ^{gælde} til at sætte sine første
modne frugt i en stor afhandling med titlen An Outline of Glossematics,
Krigen og Uldalls ansættelser ~~ved universitetet~~ ^{ved universitetet} i Sydamerika og
Afrika ~~vanskeliggjorde~~ ^{vanskeliggjorde} ~~redaktionen~~ ^{redaktionen} og aksept samarbejdet blev gen-
optaget med største energi under H.J.'s ophold som gæsteforelæser
ved Københavns universitet i 1951-52, udkom dens første del, forfattet
af H.J.U., først til den internationale lingvistikongres i august 1957.
Her mødte vi ham for sidste gang, oplivet ved samværet med gamle venner
en verdensmand og Galfrans, en livsnøder med sans både for det beske og
det søde i K. livets skål.

Paul Diderichsen